

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна
Національної академії педагогічних наук України
Пряшівський університет (м. Пряшів, Словаччина)
Педагогічний факультет Карлового університету (м. Прага, Чехія)
Науковий університет імені Етвеша Лоранда (м. Будапешт, Угорщина)
Вища лінгвістична школа (м. Ченстохова, Польща)
Інститут педагогіки і психології
Університету імені Яна Кохановського в Кельціх (Польща)
Державний Університет «Utena College» (м. Утена, Литва)
Гуманітарний-педагогічний коледж
Мукачівського державного університету

ОСВІТА І ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Збірник тез доповідей
за матеріалами VII Міжнародної
науково-практичної конференції
26-27 жовтня 2023 року

Україна, Мукачево 26-27 жовтня 2023 р.

Рекомендовано до друку Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від 25 жовтня 2023 р.)

Рецензенти:

Хомич Лідія Олексіївна – доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (м. Київ);

Козубовська Ірина Василівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (м. Ужгород);

Теличко Наталія Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання, Мукачівський державний університет (м. Мукачево).

Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей VII Міжнародної науково-практичної конференції, 26-27 жовтня 2023 р., Мукачево / Ред.кол.: Т.Д. Щербан (гол.ред.) та ін. Мукачево: Вид-во МДУ, 2023. 452 с.

ISBN 978-617-7495-53-5

У збірнику представлено тези доповідей учасників VII Міжнародної науково-практичної конференції «Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції». Учасниками конференції запропоновано до обговорення проблеми розвитку закладів загальної середньої та вищої освіти, освіти дорослих і професійної активності фахівців.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів, які займаються проблемами національної освіти в умовах інтеграції в європейський і міжнародний освітній простір.

Редакційна колегія: Щербан Т. Д. – д.психол.н., професор (голова); Гоблик В. В. – д.е.н., професор; Товканець Г. В. – д.пед.н., професор; Кобаль В. І. – к.пед.н., професор; Молнар Т. І. – д.пед.н., доцент; Горват М. В. – к.пед.н., доцент; Мочан Т. М. – к.пед.н., доцент; Фенчак Л. М. – к.пед.н., доцент.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

© Мукачівський державний університет, 2023

DR. ERDEI G. VÁLTOZÁSOK? ÚJ IRÁNYOK? VAGY MINDEN A RÉGI? – A DEBRECENI EGYETEM FELNŐTTKÉPZÉSE.....	14
DR. PÁLFI S. RESEARCH ON CHILDREN'S RIGHTS IN HUNGARIAN KINDERGARTENS	15
MATULČÍK J. KOMPARATÍVNY VÝSKUM A MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA V EDUKÁCII DOSPELÝCH	16
SAKALOVÁ B. VÝCHOVA K ZDRAVIU A ZDRAVOTNÁ GRAMOTNOSŤ NA PRIMÁRNOM STUPNI VZDELÁVANIA.....	18
SHEVCHENKO – LEDYAN C. CONTROL AND SUPERVISION OVER THE EXECUTION OF JUDGMENTS OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS.....	20
SHEVCHENKO – LEDYAN C. SPAIN: RESPECTING HUMAN RIGHTS	22
CHOVRIY S. TRAINING OF PEDAGOGICAL PERSONNEL FOR THE SYSTEM OF PROFESSIONAL EDUCATION IN THE CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION	24
CHOVRIY S., HAVOR A. THE ESSENCE OF THE “EMOTIONAL INTELLIGENCE” CONCEPT IN THE CONTEXT OF MODERN SCIENTIFIC RESEARCH	26
DR. PALLAY K., DR. MOLNAR F. THE IMPACT OF THE RUSSO-UKRAINIAN WAR ON THE STUDENT MOBILITY WITH STUDY PURPOSES FROM TRANSCARPATHTIA (UKRAINE)	28
HERTSOVSKA N., BIZHKO A. THE ROLE OF DISCOURSE COMPETENCE IN THE PROCESS OF LANGUAGE IMPROVEMENT	30
KHMYZOVA O. USING TED TALKS FOR IMPROVING LISTENING COMPREHENSION SKILLS	32
KRAVCHENKO T. THE CHALLENGES OF SCIENTIFIC COMMUNICATION IN THE DIGITAL AGE	33
ЩЕРБАН Т.Д., АНТОНІК Є.М. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАЛЕЖНИХ ВІД СПІЛКУВАННЯ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ.....	35
ЩЕРБАН Т.Д., ДАНКАНИЧ А.А. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МЕНЕДЖЕРА СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У РАМКАХ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙ»	37
ЩЕРБАН Т.Д., ДОЛИНАЙ Т.Т. ПСИХОЛОГІЧНІ ПРИЧИНИ АГРЕСИВНОГО СПІЛКУВАННЯ ПАЦІЄНТА З ЛІКАРЕМ.....	39
ЩЕРБАН Т.Д., САМОЙЛОВ О.С. СХИЛЬНІСТЬ ДО СЕЛФІ ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ СОЦІАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ.....	41
ЩЕРБАН Т.Д., ХОМА П.П. ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПЕДАГОГІЦІ.....	43
АВШЕНЮК Н.М. ХАРАКТЕРИСТИКИ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ: БІБЛІОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ.....	45

САЩЕНКО Є.С. СУТНІСТЬ ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ КРЕАТИВНОЇ ОСОБИСТОСТІ.....	372	ЧЕКАН О.І., СІВАЧ М.І. АНАЛІЗ ЛІНГВОКОГНІТИВНОГО АСПЕКТУ ТЕМПОРИТМУ МОВЛЕННЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ	415
СІДОР Ю.І., ЛАВРЕНОВА М.В. РОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ОСЕРЕДКІВ КЛАСУ У РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНИХ ЗАВДАНЬ НУШ	374	ЧЕКАН О.І., ШКРІБА В.В. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В КОНТЕКСТІ ВПЛИВУ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ.....	417
СПІЦІНА А.Є. ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФАХІВЦІВ ТРАНСПОРТНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	376	ЧЕРЕПАНЯ Н.І. ПРАВИЛЬНЕ ХАРЧУВАННЯ – ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ.....	419
СУБОТА А.А., МАЙБОРОДА І.Е. ХУДОЖНЬО-ТВОРЧИЙ РОЗВИТОК МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ МИСТЕЦТВА.....	378	ЧЕРЕПАНЯ Н.І., РОСПОПА Р.Р. СЮЖЕТНО-РОЛЬОВА РИТМІЧНА ГІМНАСТИКА ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВОЇ РОБОТИ У ЗДО.....	421
ТАЙСТРА А.А., ГОРВАТ М.В. ОРГАНІЗАЦІЯ ДОЗВІЛЛЯ З МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ У ПРАКТИЦІ СУЧАСНОЇ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	380	ЧЕРНИЧКО В.І. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ В УМОВАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	423
ТЕНКАЧ В.В., ГОРВАТ М.В. ІННОВАЦІЙНІСТЬ У НАВЧАННІ ЯК ЗАПОРУКА УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНІЙ ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	383	ЧОВРІЙ С.Ю., БЛИЧКО В.А. ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА ШВЕЦІЇ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ПОСТУПУ УКРАЇНИ	425
ТОВКАНЕЦЬ Г.В., МАЛЕШКО А.Ю. ПЕДАГОГІЧНИЙ ТАКТ ЯК ОСНОВА СПІВРОБІТНИЦТВА ВЧИТЕЛЯ І УЧНЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	385	ЧОНКА В.В., ЛІБА О.М. ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ПРО ФУНКЦІОНАЛЬНУ ЗАЛЕЖНІСТЬ	427
ТОВКАНЕЦЬ Г.В., ОНАЦЬ М.В. ВПЛИВ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ НА РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	387	ЧОРНОМОРЕЦЬ А.О., ХОМА О.М. ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	430
ТУРОК В.В., МОЧАН Т.М. ОСВІТНЄ ІНФОРМАЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТИ.....	389	ЧУБІРКО О.Є., ХОМА О.М. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ СПІВПРАЦІ ВЧИТЕЛЯ ТА АСИСТЕНТА ВЧИТЕЛЯ В УМОВАХ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	432
ФАБРИЦЬ І.І., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. РОЗВИТОК КРЕАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ТЕОРІЇ РІШЕНЬ ВИНАХІДНИЦЬКИХ ЗАДАЧ.....	392	ЧУМАК В.Г., ХОМА О.М. ПІСЛЯБУКВАРНИЙ ПЕРІОД ЯК ЗАВЕРШАЛЬНИЙ ЕТАП НАВЧАННЯ ГРАМОТИ	433
ФЕРЕНЦІ А.М., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. РОЛЬ КОЛЕКТИВНОЇ ТВОРЧОЇ СПРАВИ У РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	394	ШЕВЧЕНКО О.В. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ВІЙСЬКОВИХ ЖУРНАЛІСТІВ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	435
ФІЛЕЙ В.І., ЛІБА О.М. ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ	396	ШИПОВИЧ М.В. ОСОБЛИВОСТІ СЕМАНТИКИ БАГАТОЗНАЧНИХ СЛІВ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ.....	438
ХОМА О.М. ФОРМУВАННЯ ТЕКСТОТВОРЧИХ УМІНЬ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	398	ШКУРИНА А.О., МАЙБОРОДА І.Е. ФОРМУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ УМІНЬ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ДИЗАЙНУ І ТЕХНОЛОГІЇ	440
ЦЕГЕЛЬНИК Т.М., ГУРА А.М. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ДО РОБОТИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	401	ЮРІНА М.М., ЛІБА О.М. РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	442
ЦІМБОТА І.М. ДО ПРОБЛЕМИ ОСОБИСТО-ПРОФЕСІЙНОЇ ЗРІЛОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	403	ЮЩИК Л.В., ПОПОВИЧ О.М. ПАРТНЕРСЬКА ВЗАЄМОДІЯ ВИХОВАТЕЛЯ ЗДО З БАТЬКАМИ ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ	445
ЧЕКАН О.І. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТИ ДЛЯ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ: АНАЛІЗ РІВНІВ ПІДТРИМКИ	405	ЯРЕМА М.М. ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗДО В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ	447
ЧЕКАН О.І., БЛЯК О.В. РОЗВИТОК ГОТОВНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ ДО ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ: ІСТОРИЧНА ПЕРСПЕКТИВА.....	409		
ЧЕКАН О.І., ДИУСЬ К.І. РОЗВИТОК ТЕМПОРИТМУ МОВЛЕННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ: ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ	411		
ЧЕКАН О.І., КУНДРИК М.М. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЩОДО ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ У КОНТЕКСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	412		

вість забезпечення сприятливих умов для самовизначення здобувачами своїх професійних можливостей і життєвих цінностей, професійного саморозвитку, індивідуалізації освітнього процесу, впровадження особистісно орієнтованих технологій, оновлення змісту педагогічної освіти, гармонійного поєднання професійно-педагогічної, фундаментальної та соціально-гуманітарної підготовки майбутніх учителів [1].

Проблема особистісного розвитку є міждисциплінарною за своєю природою: розглядається в контексті філософії, психології, педагогіки, соціології, культурології та інших антропологічних наук. У словниках, енциклопедіях і підручниках пропонуються різноманітні визначення поняття «особистісний розвиток», однак відсутнє однозначне розуміння його сутності, оскільки в сучасній психології відсутня єдина система уявлень про особистість.

Варто звернути увагу на те, що в науковій літературі поняття «розвиток особистості», «особистісне зростання» і «особистісний розвиток» нерідко розглядаються як синонімічні. Однак, вважаємо за доцільне диференціювати зміст означених понять: «розвиток особистості» пов'язаний з її становленням у процесі соціалізації, проходженням відповідних вікових етапів і стадій, засвоєнням соціальних норм та вимог; «особистісне зростання» полягає в розширенні й ускладненні вже наявних структур особистості, а «особистісний розвиток» пов'язаний з розвитком того, що в особі є власне особистісним, і передбачає певні зусилля самої людини.

Аналіз психолого-педагогічної літератури дає підстави розглядати особистісно-професійну зрілість майбутнього вчителя початкових класів як складне інтегральне утворення, що визначає здатність до саморегуляції поведінки й професійної діяльності на основі суб'єктних якостей і самостійно виробленої особистісно-професійної позиції.

Як зазначає В. Галузяк, особистісно-професійна зрілість майбутнього вчителя має системну природу і характеризується структурою (комплексом компонентів і взаємозв'язків між ними), функціями (інтегральними способами самовираження – самодетермінація, самоорганізація, саморегуляція, самовизначення, самовираження, саморозвиток, самовдосконалення, самореалізація) та властивостями (множинність, інтегрованість, цілісність, динамічність, незавершеність розвитку) [2].

Аналіз змісту, яким наповнюється конструкт особистісно-професійної зрілості в сучасних дослідженнях, дає підстави виокремити такі її складники, як: сформованість мотиваційної, ціннісно-сислової сфери особистості, в якій на вершині ієрархії знаходяться вищі духовні, гуманістичні, моральні цінності; автономія, незалежність, самостійність, відповідальність; саморегуляція, самовизначення і здатність до їх реалізації; самопізнання, самореалізація, саморозвиток і самовдосконалення. Часто у змісті особистісно-професійної зрілості виокремлюють такі елементи, як активність та

ініціативність особистості, сформована Я-концепція і самосвідомість, ідентичність, рефлексивність, емпатія, творча спрямованість, відкритість до нового досвіду тощо. Причому, вказані характеристики виступають складовими різних видів зрілості (соціальної, соціально-психологічної, громадянської, професійної тощо), що дає підстави стверджувати про єдину особистісну основу різних видів зрілості педагога.

Список використаних джерел

1. Галузяк В. М. Розвиток особистісно-професійної зрілості майбутнього вчителя: теорія і практика. Вінниця: ТОВ «Твори», 2021. 400 с.
2. Державна програма «Вчитель». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/379-2002-п#Text>
3. Калаур С. Психолого-педагогічні засади стимулювання педагогів до професійного розвитку в системі післядипломної освіти на засадах акмеологічного підходу. *Social Work and Education*. Vol. 10, No. 2. 2023. P. 211–223.

ЧЕКАН О.І.

Мукачівський державний університет, Україна

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТИ ДЛЯ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ: АНАЛІЗ РІВНІВ ПІДТРИМКИ

Згідно з постановою [1] під освітніми труднощами розуміються ті труднощі під час освітнього процесу, які впливають на процес здобуття дітьми з особливими освітніми потребами освіти, безпосередньо освітній процес, і рівень результатів навчання, але кожен віковий період у дітей повинен здобуватися та розвиватися по-своєму. Окрім цього у документі зазначено, що рівень підтримки в освітньому процесі в інклюзивних класах або групах, якщо мова йде про ЗДО – обсяг тимчасової або постійної підтримки в освітньому процесі вихованців з особливими освітніми потребами відповідно до їх індивідуальних потреб. Враховуються потреби дітей – ті труднощі, ті потреби, які у них виникають під час здобуття освіти, під час освітнього процесу. Це індивідуальні потреби, які є у кожної дитини, яка має певні порушення.

В документі зазначені такі категорії освітніх труднощів. Це інтелектуальні труднощі, функціональні (сюди ввійшли труднощі сенсорні, моторні, а також мовленнєві), це фізичні труднощі, навчальні труднощі та група соціоадаптаційних труднощів (сюди входять особистісні, різні середовищні труднощі або ж соціокультурні, коли є проблема у взаємодії, наприклад з представниками якихось окремих культур, коли потрібне отримання інформації, навчання засобами жестової мови і т.д.).

Для кожної з цих категорій, які зазначені в додатку 4 до Положення в редакції постанови Кабінету Міністрів від 21 липня 2021 № 765, розроблені 5 рівнів підтримки дітей з особливими освітніми потребами в освітньому процесі. Кожна група із названих має 5 рівнів підтримки [1].

Ступені прояву. Їх є 5 і першим із них є поодинокі незначні труднощі. Далі – це труднощі легкого ступеня прояву. Наступний – труднощі помірного ступеня прояву, потім труднощі важкого ступеня прояву і труднощі найтяжчого ступеня прояву. Це вже п'ятий рівень, найважчий рівень, який вимагає особливого підходу до дитини з ООП.

Нормативно-правове забезпечення освіти сучасних дітей з ООП, а саме в додатку 4 до Положення постанови Кабінету Міністрів України № 765 від 21 липня 2021 року зазначені 4 категорії освітніх труднощів. Вони перелічені, вони є сталими та саме під них і розроблялися методичні рекомендації [1].

Перша група – це інтелектуальні труднощі. Вони можуть полягати в обмеженні функціонування ступеня прояву. Насамперед прояву інтелекту. Тут і пам'ять, і мислення, і увага, і вольові різні прояви, і безпосередньо інтелекту дитини – це здатність до абстрагування, до узагальнення, до висловлення думки і т.д. Тобто це те, що стосується саме інтелектуальних труднощів.

Функціональні, до складу яких входять сенсомоторні, моторні, мовленнєві труднощі. Вони можуть полягати в обмеженні життєдіяльності різного ступеня прояву. Це порушення слуху, це порушення зору, це порушення опорно-рухового апарату, це порушення мовлення. Тобто багато різних ускладнень, багато різних труднощів є у тих дітей, які мають саме такі функціональні прояви.

Складніша ситуація в тому випадку, коли у дітей є комбіновані порушення, коли відбувається, так би мовити, нашарування одного порушення, яке виступає первинним, і йде за ним наступне порушення. Воно може бути одне, може бути кілька порушень

Також фізичні труднощі. Вони полягають в обмеженні функціонування різного ступеня прояву органів і кінцівок дитячого організму. Тут можуть бути різні порушення, які саме впливають на органи, на кінцівки дітей.

І є навчальні труднощі. Навчальні труднощі полягають в обмеженні або своєрідності перебігу довільних видів діяльності різного ступеня. Це писемні види діяльності, математичні дії сюди входять. І на цьому потрібно також акцентувати свою увагу. Адже якщо дитина недостатньо підготовлена в дошкільному закладі, наприклад недостатньо розвинена у дитини дрібна моторика і дитина далі переходить до навчання у школі.

Аналізуючи законодавче та нормативно-правове забезпечення освіти сучасних дітей з ООП, а саме постанову Кабінету Міністрів України від

14 квітня 2021 р. № 366-р акцентуємо увагу на довільний вид діяльності сучасних дошкільнят з ООП [2].

Що собою являє довільний вид діяльності? Це цілеспрямований вид діяльності, керування яким відбувається під контролем свідомості. Тобто дитина повинна за допомогою своєї свідомості керувати тими діями, які вона робить, які відбуваються в неї. Тобто це той блок, який стосується саме навчальних труднощів.

І останні труднощі – це соціоадаптаційні. Сюди входять і особистісні, середовищні труднощі. Вони полягають в наявності бар'єрів на шляху до формування в дітей різних навичок. Це і пристосування до умов соціального середовища, це організація адекватної системи навчання, це різні прояви рольової пластичності поведінки дітей, це інтеграція у різні соціальні групи дітей. Тобто тут блок досить суттєвий.

Якщо ті труднощі, які у дитини є, не заважають їй здобувати освіту, відповідно дитина не підпадає під цю категорію, то статусу саме особливих освітніх потреб у дитини не буде, тому що вона може досягати рівня знань так, як це здійснюють і інші діти.

Одним із найновішого законодавчого та нормативно-правового забезпечення освіти дітей з ООП, як було вище зазначено є Постанова Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 р. № 957 (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 483 від 26.04.2022) [3].

Отже, детальніше щодо рівнів підтримки Постанови Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 року № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» [1].

Перший рівень – це діти, які мають труднощі першого ступеня прояву.

Тобто це незначні поодинокі труднощі. Фактично ці діти не отримують нічого додатково, адже вони фактично розвиваються так, як і інші діти. Можливо якісь певні особливості є, які не заважають їм здобувати освіту (Надання дітям підтримки в освітньому процесі; надання консультативної допомоги: вихователем-методистом, корекційним педагогом, логопедом, психологом; надання за потреби логопедичних послуг. Не потребує надання асистента та адаптації або модифікації програми).

Другий рівень прояву, тобто труднощі легкого ступеня – вони уже вимагають створення певних особливостей, певних адаптаційних особливостей, пристосувань для дітей з особливими освітніми потребами та інші речі. Там уже відбувається адаптація змісту навчання і т.д. Тобто на другому рівні уже потрібна допомога дитині (Наявність потреби в здійсненні комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини в ІРЦ; створенні освітнього середовища: ІПР, індивідуального освітнього плану, дизайну приміщень. Можлива потреба в допоміжних засобах навчання, додатковій

підтримці. Адаптація змісту навчання, методична підтримка та консультації учасників освітнього процесу фахівцями ІРЦ, посилена увага зі сторони психолога ЗДО, створення команди ППС дитини з ООП. До 2х корекційних занять на тиждень).

На третьому рівні, ступені прояву, коли відбуваються труднощі помірного прояву, вже дитині необхідний асистент вихователя або ж асистент вчителя, тобто та людина, яка буде супроводжувати дитину в процесі навчання. Тут уже з дитиною проводяться певні корекційні заняття, вправи і т.д. Тобто це складніший рівень прояву. (Додаються: асистент вихователя, відповідно до потреб дитини, заняття з розвитку слухового та зорового сприйняття, альтернативної комунікації, соціально-побутового орієнтування. При потребі залучення поведінкового терапевта. До 4х корекційно-розвиткових занять на тиждень. Заняття за адаптованим розкладом, що передбачає відвідування занять за розкладом групи та занять за власним розкладом відповідно до ІПР. Асистент вихователя надається за умови зарахування до групи більше ніж одного здобувача освіти з ООП. Надаються додаткові ігрові та навчальні матеріали).

Четвертий рівень прояву – тут так само надається дитині асистент, який має з дитиною працювати, адже це останній рівень прояву. Коли мається на увазі від другого до четвертого рівня – це ті ступені, коли дитині потрібна адаптація організації освітнього процесу. (Надається асистент вихователя, є потреба в присутності асистента дитини. Адаптація або модифікація змісту навчання, використання спеціальних методів, технологій та прийомів, зокрема вивчення жестової мови, використання альтернативних методів комунікації для дітей з порушеннями слуху. Можливе використання альтернативних методів навчання та занять з самообслуговування, за потреби залучення поведінкового терапевта. До 6-ти корекційних занять на тиждень).

П'ятий рівень труднощів, коли вже вони найтяжчого ступеня прояву, тут уже відбувається модифікація змісту навчання, організації навчального процесу. Тут уже потрібні корекційно-розвиткові заняття, які набагато частіше будуть з дитиною проводитися, модифікація розкладу і т.д. Модифікація змісту навчання, потребує допомоги асистента вихователя та асистента дитини, корекційно-розвиткові заняття до 8 разів на тиждень, навчання за модифікованим розкладом.

Список використаних джерел

1. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо організації навчання осіб з особливими потребами» [Електронний ресурс] // № 765 від 21 липня 2021 р. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/765-2021-%D0%BF#Text>

2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року» [Електронний ресурс] // № 366-р від 14 квітня 2021 р. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text>
3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до порядку, затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 10 квітня 2019 р. № 530 і від 15 вересня 2021 р. № 957» [Електронний ресурс] // № 483 від 26 квітня 2022 р. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/483-2022-%D0%BF#Text>

ЧЕКАН О.І.,

БІЛЯК О.В.

Мукачівський державний університет, Україна

РОЗВИТОК ГОТОВНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ ДО ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ: ІСТОРИЧНА ПЕРСПЕКТИВА

З широко відомих досліджень, присвячених питанням засвоєння дошкільниками писемного мовлення, на перше місце виступають роботи Л.С. Виготського [1], положення яких становлять методологічну основу нашого дослідження. Психолог вважав, що навчання дитини писемному мовленню розпочинається ще до навчання її в школі. По суті, на думку вченого, будь яке навчання, з яким дитина стикається в школі, завжди має свою передісторію. Дитина в школі починає навчатися письму і читанню. Але задовго до шкільного навчання дошкільник вже має деякий досвід у викладанні своїх думок і прочитанні чужих, у дитини вже є своє дошкільне письмо і читання.

Цінною для подальших досліджень була думка Д.Б.Ельконіна [3] що мовленнева дійсність, і перш за все звукова, являє для дитини таку ж реальну дійсність, як і предметна. І оволодіває нею дитина в принципі так само, як предметною.

Питанню оволодіння дошкільниками уявленням про звук присвятив ряд своїх досліджень М.Х. Швачкін. У роботах вченого вперше в науковій літературі дається цілісна картина послідовності, в якій у дитини виникає розрізнене сприймання окремих звуків. Дослідник встановив стадії розвитку фонематичного слуху дитини: стадію розрізнення голосних і стадію розрізнення приголосних звуків. М.Х.Швачкін наголошує, що процес оволодіння фонематичною стороною мовлення закінчується в дошкільному віці і вже на його основі йде подальший розвиток фонематичного слуху, пов'язаний з оволодінням писемним мовленням. Дослідження О.М.Гвоздєва, А.М.Гольдберга, О.Р.Лурія свідчать про те, що дитина, яка навчається грамоті, повинна не тільки вміти сприймати, розрізняти, відтворювати звуки мовлення в їх

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>